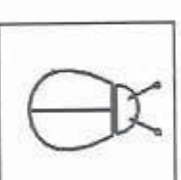
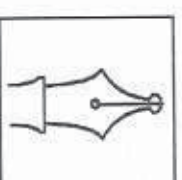
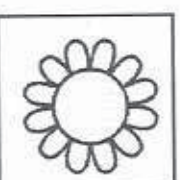
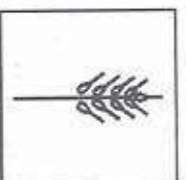

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

erica

driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w.

Janssens Jos

Dief Antenstraat 59
3500 Hasselt

december 1999

dit is nummer 4
van de 27ste
jaargang

verantwoordelijke uitgever:
T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

ERICa

27 ste jaargang nr 4
Winternummer 1999
van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW
Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)

Voorzitter:

Leo Thomassen
Velmerlaan 12
Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811

Secretaris:

Jos Janssen
Djef Antenstraat 59
3500 Hasselt
Tel: 011/27 06 73

CVN-Limburg:

Els Bijmens
Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
011/265486

Tijdschrift Erica

Samenstelling:

Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54

E-mail: Theo.Dreesen@village.uu.net

Ledenadministratie:

Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:

200 fr te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Vooraf

Op 4 december waren wij weer in feeststemming. Niet alleen omwille van het huwelijk van prins Filip en prinses Mathilde, maar meer nog omdat 29 nieuwe natuurgidsen werden gepromoveerd. Zij vervoegen het korps van de 1096 natuurgidsen dat actief (?) is in onze provincie.

Elke spreker op de diplomering, de gedeputeerde, Johan De Turck, Guido, de voorzitter van het CVN, Hugo en ikzelf deden een oproep aan de nieuwe natuurgidsen om actief te zijn in de natuur en het milieu.

Ons diploma mag wel ingekaderd worden of in de kast gelegd worden, maar de natuurgids achter dit diploma zou een actieve natuur- en milieubelever moeten zijn.

De natuurgids "nieuwe stijl" heeft een opdracht te vervullen. Deze opdracht beperkt zich niet tot het begeleiden van wandelingen. Natuurgids zijn is de boodschap van bewondering en respect voor de natuur uitdragen.

Onze gemeenschap heeft de natuurgidsen nodig om NME centra te helpen functioneren, om natuurgebieden te ontdekken en te beheren, om milieudiviesraden te ondersteunen.

De CVN Werkgroep Limburgse Natuurgidsen is er om je te helpen en het gevoel weg te nemen dat je alleen staat.

Op dit ogenblik wordt er trouwens een onderzoek uitgevoerd over de vormingsbehoeften in natuur- en NME centra. Houd daarom contact met ons via dit blad "Erica". Elk seizoen krijg je informatie over de geplande activiteiten.

Op 8 januari 2000 organiseren wij onze feestelijke jaarvergadering in Zonhoven. Daar worden jullie allen verwacht. Ook de Likona-dag in Diepenbeek op 15 januari is een ideale gelegenheid om het vuur voor de natuur in jou terug aan te wakkeren.

Dat is onze wens voor het jaar 2000, dat de vele natuurgidsen vurige boodschappers zouden zijn voor de natuur en het milieu in onze provincie. In naam van de Werkgroep, aan allen een vredig Kerstfeest en een voorspoedig jaar 2000

Leo Thomassen.

FEESTVERGADERING VAN DE LIMBURGSE NATUURGIDSSEN

Zaterdag 8 januari 2000

Ontmoetingscentrum PARO

Kievitveldstraat z/n

Zonhoven

9u30 : Aankomst natuurgidsen

10u Jaarvergadering

**10u30: Het Vijvergebied Midden-Limburg
Verleden, heden en toekomst, met diamontage in overvloeiing
door Lily Gora en Tom Verschraegen
Animal, afdeling natuur**

12u30 Lunch
**Voor 95 fr zorgen wij voor alles:
Brood, beleg, soep, koffie, thee,....**

**13u30 Vertrek met de wagen naar het startpunt van de wandeling
Wandeling in het Vijvergebied Midden-Limburg (in het
gedeelte dat door Animal werd aangekocht)**

16u Einde van de wandeling

Jaarvergadering der Limburgse Natuurgidsen

De feestvergadering van 2000 voor alle natuurgidsen gaat dit jaar door op **zaterdag 8 januari** in het ontmoetingscentrum

PARO te Zonhoven.

Het centrale thema van de jaarvergadering is: **het Vijvergebied van Midden-Limburg**, met zijn 2000 ha het grootste vijvercomplex in Vlaanderen.

Rond de jaarvergadering

De jaarvergadering 2000 bestaat uit 3 delen: het eerste - korte - gedeelte is de jaarvergadering. Hierin worden de activiteiten van het voorbije jaar besproken en de planning voor het komende jaar uit de doeken gedaan: cursussen, bijscholing en vorming.

In het tweede gedeelte wordt er dieper ingegaan op het centrale thema van deze dag: het vijvergebied van Midden-Limburg. Specialisten schetsen de evolutie in dit grootste vijvergebied van Vlaanderen. Na jaren achteruitgang en natuurdevolutie is er nu reële hoop voor de toekomst. Deze voordacht wordt ondersteund door een schitterende dia-montage in overvloeiing.

Na de lunch is er het derde deel: een wandeling in het vijvergebied. Er wordt een gebied bezocht dat normaal niet toegankelijk is. Een unieke kans dus.

Vroeger was er na de wandeling nog een koffietafel. Maar het succes hiervan woog de laatste jaren niet meer op tegen de grote inspanningen die door de keukenploeg moest gepestreerd worden. Zodoende proberen we dit jaar zonder. Maar nakaarten kan men in elk geval: het cafetaria van het ontmoetingscentrum is een ideale plaats om nog even te blijven plakken.

Thema: Het Vijvergebied Midden-Limburg

In de lage Kempen strekt zich het vijvergebied van Midden-Limburg uit. Verspreid over de gemeenten Heusden-Zolder, Zonhoven en Hasselt vinden we een concentratie van plassen, vennen, vijvers en moerassen, en dat is enig in ons land. De grenzen van het gebied worden ongeveer gevormd door de E314, het Albertkanaal en de baan Hasselt - Eindhoven.

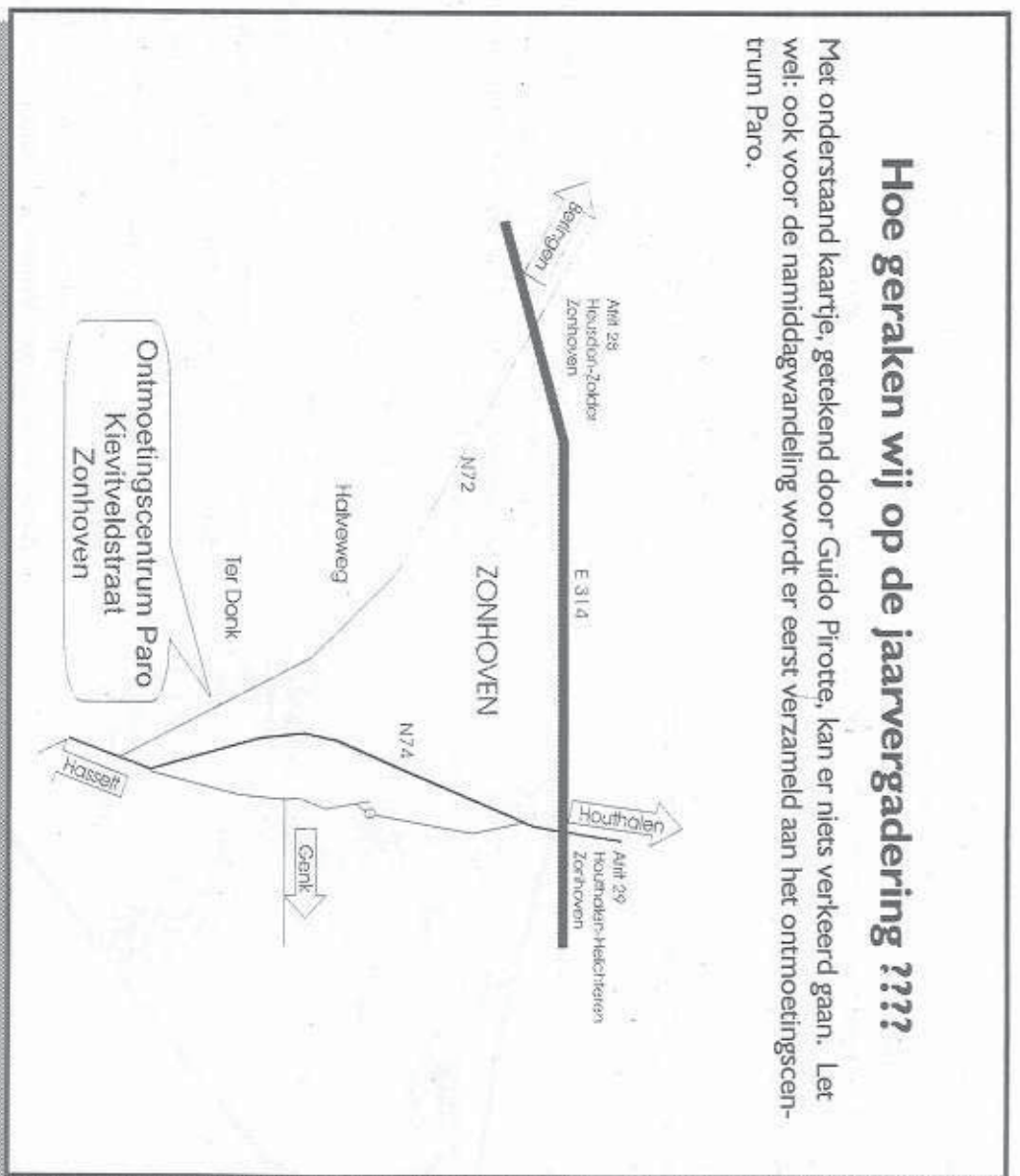
In de laatste twee eeuwen ontwikkelden de vijvers en plassen zich grotendeels na turfwinning en het ontginnen van de ijzeroerlaag, en ook door aanleg t.b.v. de visteeit. In de valleitjes van dit gebied meanderen verscheidene Kempense laaglandbeekjes: de Slangenbeek, de Roosterbeek, de Bolderbergbeek en de Laambeek. Zij monden uit in de Demer. Tussen deze beken ontstond een landschap van terrasvormig aangelegde vijvers. Door snoeren van greppels en beekjes zijn ze met elkaar verbonden. In het heidelandschap vormden zij een uitzonderlijk rijk gebied voor dieren- en plantenleven.

Het hoeft niet te verwonderen dat in deze streek, in verscheidenheid wellicht de natuurrijkste van het land, onze vooruitziende natuurminnende voorgangers, er vele van de oudste natuurreservaten van het land stichtten. De landschappen van Terlaemen, Wijvenheide, Kolberg, Ter Donk en Platweyers vormen hier samen een breed natuurfront, dat aan de rand van het Kempens Plateau, zuid-oostwaarts, aansluiting vindt met een kleine reeks van vijvers en moerassen in de omgeving van Genk.

De grote diversiteit van biotopen bracht een uitzonderlijke natuurrijkdom met zich mee. Grote karekiet, woudapje, purperreiger, bruine kiekens

Hoe geraken wij op de jaarvergadering ???

Met onderstaand kaartje, getekend door Guido Pirotte, kan er niets verkeerd gaan. Let wel: ook voor de namiddagwandeling wordt er eerst verzameld aan het ontmoetingscentrum Paro.

2 bijvoegsels:

In dit nummer vindt u naar loffelijke gewoonte 2 losse vellen:

Eén: het stortingsformulier: de meer professionele druktechnieken en de gestegen postkosten hebben een meer dan behoorlijke duw gegeven aan de kosten van onze tijdschrift, zodat we uw steun meer dan ooit nodig hebben. We zijn er echter van overtuigd dat dit geen probleem mag zijn. Als u dat even in orde kon brengen ?

Twéé: het groene formulier. We moeten elk jaar aan de overheid een overzicht voorleggen van de educatieve prestaties die door onze werkgroep gepresteerd worden en wat er voor het volgende jaar op stapel staat, en worden overeenkomstig hiern mee betaald. Mogen we u dan ook dringend vragen dit formulier ingewild terug te bezorgen aan de voorzitter, eventueel op de jaarvergadering ?

Op zaterdag 4 december ontvingen in het bovenzaaltje van het koetshuis te Bokrijk 29 nieuwe natuurgidsen hun brevet uit de handen van gedeputeerde Johan de Turk. Het waren de geslaagden van de cursussen van Herk-de Stad en Bokrijk. In de volgende Erica publiceren we de lijst van de geslaagden.

Vanwege de redactie een dikke proficiat aan de nieuwe gidsen. En om aan te sluiten bij hetgeen zowat elke spreker op de slotzitting zei: laat het daar niet bij, doe zo voort !!!

Het is weer zover en het was te verwachten: de nieuwe vormingskalender voor het magische jaar 2000 is er. Het zal wel aan onze nieuwe verantwoordelijke, Chris Marneffe, liggen, maar we krijgen de volledige kalender niet meer samengeperst op één bladzijde. We hebben hem moeten uitsmeren over de laatste twee bladzijden.

Het aanbod is dus weer uitgebreid. Niet minder dan 21 vormingscursussen staan er gepland voor het volgende jaar, samen goed voor 29 excursies of studie-avonden. Het kan niet meer kapot.

Opvallende nieuwigheden zijn er ook. Zo is er de busexcursie naar Zeeland, een terug aanknopen met een traditie uit de eerste jaren. Nieuw is ook een studienacht gewijd aan nachtvlinders. Onze dagvlinders komen dit jaar ook weer aan bod.

Daarnaast zijn er de traditionele uitstappen, die elk jaar de basis vormen van de noodzakelijke kennis van natuurgidsen. Voor elk wat wils dus.

Cursus I : Wintervogels in Zeeland

Zeeland
zo 6 februari
busuitstap
7u30
carpoolpar-
king
Lummen

Vooraf
inschrijven

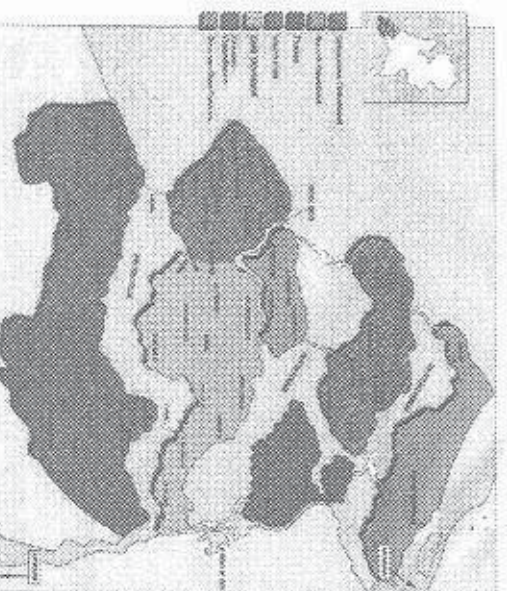
Het was 9 november 1976. Reagerend op een aankondiging van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen in de krant, maakten we onze eerste busuitstap naar Zeeland. Ik zal die datum en die dag nooit vergeten, en ook de gids niet, Willy Peumans. Waar wij in het droge Limburg het een normale novemberdag vonden, bleek er in het vlakke Zeeland een snijdende strakke oostenwind te staan, die ongeremd over de kale akkers en waterplassen kwam aanwaaien. Mensen, wat heb ik kou geleden die dag! Het gevolg was dat op de vele hierna volgende Zeelandreizen muts, handschoenen en een dubbel stel pulis tot de standaard uitrusting gingen behoren.

Maar niet alleen de koude van die dag is mij bijgebleven, ook de enorme aantallen vogels die daar op ons zaten te wachten of die in reusachtige zwermen de horizon verduisterden. Ik herinner me duidelijk, dat we bij valavond op de dijk aan de Flauwersinlag stonden, en dat door het opkomende tij, duizenden en duizenden scholeksters, smienten en rotganzen over ons heen vlogen en de rustplaatsen in de inlagen opzochten. We wisten toen niet wat we zagen.

Ook de gids van toen heeft een beslissende invloed gehad op mijn verdere leven. Willy zijn begeesterende zorgde er voor dat ik, samen met mijn vrouw, de cursus voor natuurgids van 1977 gingen volgen, en dat Zeeland een van de uitverkoren uitstappen werd, eerst met vrouw en kinderen, later met vrienden en groepen, en dat is nog steeds zo.

In al die jaren zijn we tientallen keren kris-kras door deze westelijke Nederlandse provincie gereden, geliefd en gewandeld en we hebben Zeeland zien veranderen van een besloten landschap, naar een open moderne provincie. Alleen al de enorme werken die de staat heeft uitgevoerd

in het kader van het Deltaplan na de ramp van 1953 zijn een bezoek aan deze provincie over-

waard: de dammen, de stormvloedkering, de Philips- en de Oesterdam, de sluizen...

Maar hoofdmotief voor een bezoek aan Zeeland blijven de nog steeds enorme aantallen overwinterende vogels, die op de ontelbare plassen, slikken, schorren, akkers en weilanden foerageren of rusten. Er zijn verschuivingen gebeurd in de loop der jaren wat betreft soorten en aantallen. Zo is de velduil bijvoorbeeld géén zekerheid meer in Zeeland, maar kan men wel bijna elk jaar een overwinterende slechtvalk aan het Veerse Meer bewonderen.

Het veranderende landschap heeft zo ook zijn gevolgen gehad voor het vogelbestand: de grote groepen ganzen die men vroeger bijna op elke

akker zag, zijn door de grootschalige landbouw naar meer verdoken verzamelplaatsen verdreven. Maar de vogels hebben het nieuwe Zeeland ook terug ingenomen: de nieuwe Philips-, Oester- en Grevelingendam zijn uitstekende waarnemingsplaatsen voor vogels op de slikken.

Zeeland is nog steeds een bezoek overwaard voor de natuurgids. Vele van de Zeelandse vogels kan men intussen ook op de Maasplassen waarnemen, maar er is nog een groot verschil in de aantallen en in de benaderingsmogelijkheid. Komt daarbij natuurlijk dat de mosselen, de oesters en de vis daar nog véél lekkerder zijn dan waar ook.

We gaan dus terug naar Zeeland, en wel met een bus, de beste manier om in groep de provincie te bezoeken. Maar er moet daarvoor ingeschreven worden, en om alle financiële risico's voor de Werkgroep te beperken, moet er ook op voorhand betaald worden.

Inschrijven gebeurt door het storten van 350 fr per persoon op de rekening **800-2266697-79** van Chris Marnette en die voor **23 januari 2000**. Bij haar kan je ook terecht voor inlichtingen: tel 011/31.49.79

Gids voor deze uitstap is Jan Gabriëls, vogel- en Zeelandkenner bij uitstek. Dat wordt een topdag.

Meenemen: warme waterdichte kleding, laarzen, kijker, vogelgids, picknick. We eten onze bokes op in een dorpscafé waar onder meer ook soep te verkrijgen is. Terug rond 20 uur.

Verdere vormingscursussen in dit eerste kwartaal:

Cursus 4: Kevers

Luc Crèvecoeur, zal nogmaals proberen ons iets bij te brengen over de nogal onbekende wereld van kevers.

Deze eerste kennismaking gaat door in het Groene Huis te Bokrijk op donderdag 24 februari van 19u30 tot 22u30.

Cursus 2: Mossen

Ook dit is een van de standaard onderdelen van de jaarlijkse vormingsactiviteiten. Jan Verstraeten leidt ons binnen in deze nederige wereld van de mossen. Zondag 19 maart van 9 tot 12 uur.

Samenkomst: Kerk van Niel-bij-As.

Opgelet, dit is niet in As dorp, maar langs de weg naar Opoeteren.

Cursussen 2000

CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen voorjaar 2000

Cursussen NATUUR-IN-ZICHT

De cursus NATUUR-IN-ZICHT is een groene basiscursus voor iedereen die de eerste stappen zet in de natuur. Van de deelnemers wordt geen enkele voorkennis vereist. Tijdens een tiental activiteiten wordt kennis gemaakt met planten, dieren, ecologie en landschappen. Natuurkennis en -beleving vullen elkaar aan tijdens (5) binnenlessen en (5) excursies in de omgeving.

NEERPELT

i.s.m. Natuureducatief centrum "De Wulp"
Plaats : Natuureducatief centrum "De Wulp", Tussenstraat 10 te Neerpelt
Tijdstip : 5 binnenlessen op maandagavond van 19u00-22u15 (20/3, 27/3, 3/4, 10/4, 17/4) en 5 excursies op zaterdagvoormiddag van 9u00-12u00 (25/3, 1/4, 8/4, 15/4, 22/4)
Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens) 011/26.54.82 of André Van de Sande 011/22.25.38 of het Natuureducatief centrum De Wulp 011/80.26.77 of Jean Voortmans 011/66.40.61
1900 F

SINT-TRUIDEN

i.s.m. Provinciaal Domein Nieuwenhoven
Plaats : Bezoekerscentrum Nieuwenhoven, Hasselsesteenweg z/n te Sint-Truiden
Tijdstip : 5 binnenlessen op donderdagavond van 19u15-22u30 (30/3, 6/4, 13/4, 20/4, 27/4) en 5 excursies op zondagvoormiddag van 9u00-12u00 (2/4, 9/4, 16/4, 30/4, 7/5)
Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens) 011/26.54.82 of André Van de Sande 011/22.25.38 of het bezoekerscentrum Nieuwenhoven 011/68.79.81
1900 F

HEUSDEN-ZOLDER

i.s.m. het Dierenopvangcentrum Heusden-Zolder
Plaats : het Dierenopvangcentrum, Stabroekweg 32 te Heusden-Zolder
Tijdstip : 5 binnenlessen op dinsdagavond van 19u00-22u15 (28/3, 4/4, 11/4, 18/4, 25/4) en 5 excursies op zaterdagvoormiddag van 9u00-12u00 (1/4, 8/4, 15/4, 22/4, 29/4)
Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens) 011/26.54.82 of André Van de Sande 011/22.25.38 of het Dierenopvangcentrum 011/43.70.89
1900 F

HASSELT

i.s.m. het Groencomité Hasselt en Natuurreservaten vzw-afd. Hasselt
Plaats : het Stedelijk Domein Kiewit, Kiewitdreef 5 te Hasselt

Tijdstip : 5 binnenlessen op maandagavond van 19u00-22u15 (20/3, 27/3, 3/4, 10/4, 17/4) en 5 excursies op zaterdagvoormiddag van 9u00-12u00 (25/3, 1/4, 8/4, 15/4, 22/4)

Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens) 011/26.54.82 of André Van de Sande 011/22.25.38 of Domein Kiewit 011/21.08.49
1900 F

Cursus NATUURGIDS 2000

In de cursus natuurgids leert men de natuur herkennen, begrijpen en vertalen. Men verwerft een ruime algemene kennis van natuur en milieu. De cursus omvat een dertigtal bijeenkomsten, waarvan zowat de helft excursies, gespreid over één jaar. Wie deelneemt en een opdracht volbrengt kan bovendien het attest natuurgids halen. Na deze cursus heeft men voldoende algemene natuurkennis en vaardigheden om alleen of met een groep de natuur in te trekken.

BOKRIJK

Plaats : Het Groene Huis, Domein Bokrijk te 3600 Genk

Tijdstip : binnenlessen en excursies telkens op zaterdagvoormiddag vanaf 5 februari (tot einde november)

Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens)
011/26.54.82 of Hugo Vanderlinden 013/52.14.54
5900F

TESSENDERLO

Plaats : het Bosmuseum, Zavelberg 10 te Tessenderlo (Gerhagen)

Tijdstip : Binnenlessen op maandagavond van 19u00-22u15 en excursies op zaterdagvoormiddag van 9u00-12u00, vanaf 7 februari tot einde november 2000.

Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens)
011/26.54.82 of Hugo Vanderlinden 013/52.14.54 of het Bosmuseum 013/67.38.44
5900F

Vakantie cursus

De Voerstreek

Deze vakantie cursus wil inzicht bieden in de structuur en samenhang van dit uniek Voerlandschap en in de relaties tussen plant, dier en mens. Via landschapswandelingen, botanische wandelingen en een fietstocht worden de 6 Voerdorpen, het Geul- en Gerendal, de St. Pietersberg, ... bezocht.

Tijdstip : van maandag 31 juli tot vrijdag 5 augustus 2000.

Info : CVN-Werkgroep Limburgse Natuurgidsen : Het Groene Huis (Els Bijmens) 011/26.54.82
2.500 F (overnachting en maaltijden niet inbegrepen)

Achteraf bekeken

Geologie in 1999

Natuursteen in openbare Limburgse gebouwen

Gidsen: Roland Dreesen en Michiel Duser

Onze steeds-aanwezige reporter volgde een jaar lang de activiteiten van de Likona-werkgroep geologie, die als een soort jaarthema de stenen die in de openbare gebouwen gebruikt werden en worden, eens van naderbij te bekijken.

Marleen werd een enthousiaste leerling. Zij kijkt terug op een jaar activiteiten rond dit thema

Af van kindsbeen af, als ik met mijn vader het Bodembos (op de rand van het Kempens Plateau in Genk) verkende, had ik geen oor naar de vogels of oog voor de reën. Neen, ondergetekende kwam altijd thuis met de zakken vol keitjes en steentjes.

Nu nog kan ik het niet laten stenen met een mooie vorm of een verrassende kleur te laten liggen. Maar de verzamelwoede nam pas een echte vlucht toen ik toetrad tot de Likona Werkgroep Geologie.

Wie misschien bij de Werkgroep Geologie zou denken aan een bende oude, be-stofte deelnemers en versteende lesgevers heeft het hier driebubbel mis.

Versteend is alleen het onderwerp van de studie maar verder is dit een van de meest dynamische werkgroepen en met steeds verbazingwekkende initiatieven. Denk maar aan de zeer de interessante voordrachten tijdens de Likona jaarvergaderingen en een zomercursus rond zand.

Maar er is meer. Enkele geologen met als dynamische motor Roland Dreesen vatten het plan op om een heuse atlas op te maken van de natuursteen die in Limburgse monumenten werd gebruikt. Het wordt een uitgebreide atlas, begrijpelijk geschreven voor de leek en uiterst bruikbaar voor de natuurgids (hoeveel wandelingen vertrekken er niet aan een dorpskerk ?), maar ook voor de vakman restaurateur en de architect. Het wordt dus uitkijken naar de publicatie ervan.

Nadat de voorbereiding van de atlas heel wat veldwerk had gevergd, planden Roland, Michiel en Jean (Nicolaï) voor de werkgroep een aantal excursies te veldde. In september 1998 leidde een excursie ons langs de meest markante zuid Limburgse torens en gebouwen. Dit voorjaar was het de beurt aan noord Limburg en de Maaskant (Oei, waar was mijn vorig jaar opgedane kennis gebleven ?)

Op zaterdag 30 oktober werd de Limburgse cyclus afgerond met een uitstap naar Voeren en een geleide wandeling in de mergelgrotten van Kanne (wist u dat deze grotten in geologische termen "kalksteengroeven" genoemd worden ?)

Telkens weer werd het voelen aan stenen, kleuren en vormen bekijken, zoeken naar fossielen en structuren. Er werd gediscussieerd over de herkomst en de samenstelling of vervorming van al de natuurlijke bouwmaterialen waarvan ons voorouders gebruik maakten. Misschien denkt u ? "Te moeilijk voor mij". Maar niets is minder waar. Zelfs de grootste leek wordt na enkele tijd geboeid door het aanstekelijk enthousiasme van Michiel en Roland, die er steeds weer in sla-gen ons te verbazen met buitengewone vondsten zoals het Belemnietenkerkhof (in een appelboomgaard) te Sint Martens Voeren, zodat we weer met de zakken vol verkiezelde belemnieten thuis kwamen.

Oh ja, er volgde nog een gesmaakt toetje met een themawandeling in het Open-luchtmuseum te Bokrijk op zondag 7 november.

Overtuig uzelf en kom een volgende keer ook eens mee op een geologie excursie.

Marleen

Determinatiedag paddestoelen de Teut Zonhoven

Marleen was ook aanwezig op een van de paddestoelen-excursies. Het werd een vruchtbare uitstap, zie de bijgevoegde lijst van waargenomen soorten. Maar met 3 gidsen als Luc, Hugo en Jean ontsnapt er weinig aan hun spiedend oog

Zondag 19 september 1999
Deelnemers: 14 deelnemers

Gidsen: Luc Lenaerts, en o.a. Hugo Vanderlinden, Jean Van Grinsven.

Weer: Prachtig najaarsweer. Als de ochtendnevels zich over te velden slingeren, de najaarszon het bos tegen de middag opwarmt en een enkel buite's nachts het nodige vocht brengt, dan zijn de paddestoelenliefhebbers in hun nopjes.

Ook zo op zondag 19 september toen een aantal, zeg maar op ondergetekende na, "specialisten" verzamelden voor een voormiddag derterminatie in het prachtige natuurgebied De Teut in Zonhoven.

Alhoewel de vooruitzichten volgens Jean Van Grinsven wegens een aanhoudende droogteperiode niet rooskleurig waren om veel paddestoelen te vinden, waren we toch allemaal even enthousiast, wat resulteerde in de bijgevoegde lijst. Voor mij net geen 100-verschillende soorten maar andere ijverige schrijvers hebben er vast een stuk of 10 meer genoteerd.

Twee afweziggen: het weerhuisje dat slechts enkele vindplaatsen, in Limburg heeft, leek verdwenen of nog niet ontloken wegens de droogte en raar maar waar ... geen enkele vliegenzwam.

Marleen,

Lijst gedetermineerde PADDESTOELEN

DE TEUT Zondag 19 september 1999 - voormiddag

Aardappelbovist	Elkendopzwam	Halmruitertje
Berkenboleet	Elfenbankje	Hazepootje
Berkenoder	Fopzwam	Helmmycena
Bittere kaaszwam	Gazonvlekplaat	Hertenzwam
Blauwe kaaszwam	Geelwitte russula	Ijsvingertjes
Bleke elzenzompzwam	Gele amaniet	Indigoboleet
Bleke franjehoed	Gele Berkenrussula	Judasoor
Bleke moeraszwavelkop	Gele horentjes	Kaneelkleurige gordijnplaat
Braakrussula	Gele knolamaniet	Kaneelkleurige melkzwam
Breekbare russula	Gele korstzwam	Kastanjeboleet
Bruine satijnzwam	Gele trilzwam	Knotsvoetrechtterzwam
Bruine trilzwam	Gerimpelde houtzwam	Kogelhoutskoolzwam
Donkere hazenoer	Grauwe satijnzwam	Kostgangerboleet
Draadsteelmycena	Grijze gaatjeszwam	Meniezswam
Duifrussula	Groene anjstrechtterzwam	Oranje bruine parasolzwam
Dwerigoortje	Groene berkenrussula	Oranje rood/geel trechtertje
Echte cantarel	Grofplaatrussula	fibula
Echte tondelzwam	Grote stinkzwam	Paarse elkenkorstzwam
Eikenbladzwam	Grote vilt inktzwam	Parelamaniet

Parelstuifzwam
 Perzilmycena
 Platieszwamgast
 Ploovieswaartje
 Ploivoeststufzwam
 Poederzwamgast
 Rimpelende korstzwam
 Rimpelende Melkzwam
 Rode koolzwam
 Rode zwavelkopje
 Roestvlekkenzwam
 Roodbruine slanke amaniet
 Roodporiehoutzwam
 Rossige elzenmelkzwam

Rossige melkzwam
 Roze pronkridderzwam
 Safranaamaniet
 Slanke anjstrechtzwam
 Smakelijke russula
 Suikermycena
 Takruterijtje
 Tolzwam
 Twijgkorstzwam
 Valse cantarel
 Veenmosklokje
 Vuurzwam
 Waiertje
 Weerhuisje (niet gevonden)

Weidekringzwam
 Wintermycena ?
 Wit oorzwammetje
 Witte knolamaniet
 Witte tandzwam
 Wollige vezelkop ?
 Zilversteelzompzwam
 Zomerhoutzwam
 Zwart purperen russula
 Zwartgroene melkzwam
 Zwavelkopje
 Zwavelzwam

Inventarisaties en visbestandsopnames in het Schulens Meer September en oktober 1999

Het Schulensmeer is de grootste binnenzee in Vlaanderen, tussen 90 en 150 ha groot. Na zandwinnin-gen in 1976-77 ontstond dit

schaarbekken van het Demergebied. Samen met het broek vormt het ongeveer 2000 ha natuurgebied.

Het was 10 jaar geleden dat er op het Schulens meer nog visbestandsopnames gemaakt werden. Rigo Ceelen was er bij en noteerde wat er gebeurde.

De inventarisaties gebeuren door het I.B.W., het Instituut voor Bosbouw en Wild-beheer, in samenwerking met Aminal "Bos en Groen" afdeling Lozen-Bocholt. Sinds de oprichting van de visserwerkgroep van Likona, is er telkens een team vrijwilligers aanwezig om te helpen bij de inventarisaties. De kundige leiding berust bij Ilse Simoens, biologe van het I.B.W.

In september was het uitzonderlijk mooi weer, tenminste voor de vissers, niet voor de vissen. Door het zuurstofgebrek in het midden van het meer, vlucht de vis dan naar de oevers.

Er werd gevist met fuiken, sleep- en kieuwnetten, maar ook elektrisch. Dit laatste gebeurde langs de oevers met twee boten, een van het IBW en een van Aminal, telkens met drie man per boot. De vrijwilligers, leden van de visserwerkgroep van Likona staan met het personeel van het IBW aan de sorteertafels. Alle vissen worden gemeten, gewogen, de grotere exemplaren gemerkt met vloeibare stikstof, en vervolgens teruggebracht naar hun zone.

Er werden nooit geziene hoeveelheden paling elektrisch gevangen, ganse kuipen vol. Maar ook een tiental eenjarige Europese meervallen van zo'n 12 cm, allemaal jonge exemplaren.

Het Schulens Meer werd in 8 zones ingedeeld, om te zien of vis in zijn habitat blijft, of migreert naar andere zones. Iedere vis werd terug uitgezet in de zone waarin hij gevangen werd.

Nog een detail: tijdens het afvangen in september zagen we regelmatig de visarend vliegen, soms biddend, soms met twee.

Er werden 23 soorten geïnventariseerd: aal, Amerikaanse hondsvij, baars, biermpje, bittervoorn, blankvoorn, blauwband, brasem, bruine en zwarte Amerikaanse dwergmeerval, gibel, grote modderkruiper, karpier, kolblei, kopvoorn, meerval, pos, grondel, rietvoorn, snoek, snoekbaars, vinde, zeelt, zonnebaars.

Zijn verdwenen: vetje, kroeskarper, alver, stekelbaars

Nieuwe soorten: blauwband, Europese meerval, grote modderkruiper, kopvoorn.

Rigo Ceelen

Programma cursus natuurgids Stokkem 1999

13 jan	Les biotopen: beekdal. Rik Libot
22 jan	Excursie beekdal, Ziepbeek, Rekem. Rik Libot
27 jan	Les biotopen: heide, bos, vijvers. Roger Schoebben
5 feb	Excursie geologie. Frans Keijers
10 feb	Les insecten. Frits van der Steen
19 feb	Excursie: bos en park, Domein Villain XIII, Leut. René Martens, C. Vanderlinden
24 feb	Les dieren: vogels. Jan Gabriëls
2 maa	Les ecologie. Rik Palmans
9 maa	Les milieubeleid 1. Daniël Jacobs
18 maa	Excursie methodiek, spreken. J. Vangrinsven. H. Vanderlinden

Programma cursus natuurgids Bokrijk 1999

13 jan	Les biotopen: heide, bos, vijvers. Roger Schoebben
20 jan	Excursie geologie. Frans Keijers
27 jan	Les biotopen: beekdal. Rik Libot
3 feb	Excursie biotopen: beekdal. Rik Libot
10 feb	Excursie: wisselen der seizoenen, domein Bokrijk. Roger Schoebben.
17 feb	Les insecten. Frits van der Steen
24 feb	Les methodiek. Bespreking wandeling. Jan Vanhoof.
2 maa	Les dieren: vogels. Jan Gabriëls
9 maa	Excursie methodiek, spreken. J. Vangrinsven. H. Vanderlinden
16 maa	Les milieubeleid 1. Daniël Jacobs

Zeer kort...

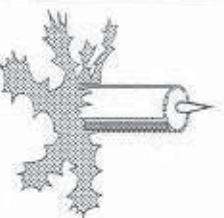
* **LIKONA 9de contactdag:** 15 januari 9 uur in LUC Diepenbeek. Lezingen oa. Over: wegbermen autostrade, vogelobservatie Hageven, de lynx in Limburg, Neanderthaler in Limburg, de Redback-spider.

Inschrijven: 011-265462 of e-mail: likona@limburg.be

* **Verspreidingsatlas "Amfibieën en reptielen in Limburg"** is uitgegeven. Hierin vindt men alle gegevens over de aanwezigheid van amfibieën en reptielen in Limburg; geïllustreerd met foto's van eities, larven en volwassen dieren, zodat de atlas ook als determinatiewerk kan gebruikt worden. Prijs: 495 BEF. Te verkrijgen bij Likona-secretariaat. Tel 011-265462

* **De Nationale Boomgaardenstichting** richt vanaf 5 februari 2000 een lessenreeks in rond hoogstamfruit, telkens op zaterdagvoormiddag tussen 5 februari en 9 september. Onderwerpen oa sleunen, oculeren, entechnieken, leivormen, druiventee, enz. Prijs per les: 300 BEF (250 BEF voor N.B.S. leden). 3000 fr voor de ganze cursus (10 lessen)

Inlichtingen: N.S.B. Postbus 49 3500 Hasselt. Tel: 012/391188

Het laatste hoekje van '99

*Een jaargang zit er weer op, de 14de die ik mocht ineen knutselen.
Bedankt iedereen die me dit jaar hielp er door te geraken: Leo, Els, Marleen, Rik,
Ma, Leo, Christophe, Cécile, Rigo, Guido en alle anderen die ik hierbij vergeet.
Aan iedereen de beste wensen voor een vredig vreugdevol Kerstfeest en een
zegenrijk en gelukkig Nieuwjaar.*

Theo

VORMINGSCURSSUSSEN ingericht door de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen i.s.m. LIKONA

Onderwerp	Datum 2000	Uur	Activiteit	Gids/ Begeleider	i.s.m. LIKONA	Plaats	Plaats van Afspraak
1 Wintervogels	6-2	07h30-20h30	Studie Wintervogels	Jan Gabriëls	Vogelwerkgroep	Zeeland	07h30: Carpooling Lummen Busuitstap Inschrijven voor 23 januari
2 Mossen	19-3	09h00-12h00	Determinatie Excursie Planten	Jan Verstraeten		Bosbeek As	09h00: Kerk Niel bij As
3 Maasvallei	2-4	09h00-12h00	Determinatie Excursie	A. Janssen		Hochterbampd	09h00: Kerk Neerharen
4 Kevers	24-2	19h30-22h30	Studie	L. Crevecoeur	Insectenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groen Huis Bokrijk
5 Nachtvlieders	24-6	22h00-01h00	Determinatie Excursie	Guy Ariën	Insectenwerkgroep	Kanne	22h00: Kerk van Kanne
6 Vlieders	13-8	08h30-19h00	Inventarisatie Excursie	Frits Vandersteen Hugo Vanderlinden	Insectenwerkgroep Insectenwerkgroep	Kalterherberg Swalmvallei	08h00: Afrit Genoelselderen 08h00: Parking Meiklokie
7 Plantendeterminatie	21-4	19h30-22h30	Studie Plantengemeenschappen	Lily Gora	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Plantendeterminatie	2-5	19h30-22h30	Studie Grasachtigen	Bert Berten	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Plantendeterminatie	30-6	19h30-22h30	Schermbloemigen Composieten	Bert Berten Lily Gora	Plantenwerkgroep	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
8 Amfibieën	16-4	09h00-12h00	Determinatie Excursie	Ignace Schops	Amfibieënwerkgroep	Zwarte Beek	09h00: Koersel Kapel
9 Bossen	27-5	09h00-12h00	Bomen in het Park	C. Vanderlinden	Bomenwerkgroep	Villain XIII	09h00: Parking Villain XIII
Bossen	10-9	09h00-12h00	Bomen in de herfst	C. Vanderlinden	Bomenwerkgroep	Nieuwenhoven	09h00: Parking Nieuwenhoven
10 Geologie	9-4	08h30-12h00 13h00-16h00	Studie Geologie Limburg	Paul Denis Frans Keijers	Werkgroep Geologie	Limburg	08h30: Afrit 32 Genoelselderen Parking Meiklokie - Busuitstap
11 Voorjaarsbloei	30-4	09h00-12h00	Determinatie Excursie	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	Eislo (Ned)	08h30: E314 - Carpooling

* De Busuitstappen zijn vooraf in te schrijven bij Marneffe Chris : 011/31.49.79 - Liefst na 17h00

VORMINGSCURSSUSSEN ingericht door de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen i.s.m. LIKONA

Onderwerp	Datum 2000	Uur	Activiteit	Gids/ Begeleider	i.s.m. LIKONA	Plaats	Plaats van Afspraak
12 Vogels	14-5	05h00-08h00	Studie Vroege Vogels	Rik Libot	Vogelwerkgroep	De Maten Genk	05h00: Parking de Maten Genk
13 Wegbermen	18-6	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	Lily Gora Bert Berten	Plantenwerkgroep	Vechmaal	09h00: Kerk Vechmaals Heers
14 Droge en natte Heide	20-8	09h00-12h00 13h30-16h30	inventarisatie Excursie inventarisatie Excursie	Bert Berten Luc Vanoppen	Plantenwerkgroep Plantenwerkgroep	Ziepbeek Kikbeek	09h00: Parking Reservaat 13h30: Kerk Opgrimbie
15 Waterplanten Oeverplanten	25-6	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	Lily Gora Bert Berten	Plantenwerkgroep	Wijvenstraat	09h00: Parking Tegenover Heidestrand Zonhoven
16 Kalkgrasland Orchideeën	28-5	09h00-12h00	Studie Orchideeën	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	St.-Pietersberg	09h00: Kerk Kanne 13h30: Kerk Kanne
17 Grasland	4-6	09h00-12h00	Determinatie Excursie	Leo Thomassen	Plantenwerkgroep	Schulensbroek	09h00: Kerk Schulen
18 Planten	2-7	18h30-21h30	Determinatie Excursie	Bert Berten	Plantenwerkgroep	Terril H.-Zolder	18h30: Heilig Hartcollege Heusden zolder
19 Vijvers	27-8	09h00-12h00	Vijverleven	B. Vanderlee	Plantenwerkgroep	Bokrijk	09h00: Groene Huis Bokrijk
20 Paddestoelen	24-8	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	14-9	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	12-10	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
Paddestoelen	16-11	19h30-22h30	Determinatie	L. Lenaerts	Mycolim	Groene Huis	19h30: Groene Huis Bokrijk
21 Paddestoelen	24-9	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Het Wik	09h00: Parking Kasteel Bokrijk
Paddestoelen	1-10	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	J. Vangrinsven	Mycolim	A-beek	09h00: Kerk Ellikom
Paddestoelen	8-10	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	H. Vanderlinden	Mycolim	Hengelhoef	09h00: Parking Kasteel Hengelhoef
Paddestoelen	15-10	09h00-12h00	Inventarisatie Excursie	L. Lenaerts	Mycolim	De Voeren	09h00: Kerk 's-Gravenvoeren

* De Busuitstappen zijn vooraf in te schrijven bij Marneffe Chris : 011/ 17h00